

ਪੱਤਰਕਾਰ

(ਸਟੇਜ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਡਾਊਨ ਸਟੇਜ ਤੇ ਇਕ ਥੜਾ ਜਿਹੜਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅੱਪ ਸਟੇਜ ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਇਕ ਅਤੇ ਦੋ ਹਨ।)

ਇਕ : ਤੇ ਤੂੰ ਮੰਨਦਾ ਏਂ ਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਲਿਖਤ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਛਪੀ ਏ। ਉਹ ਤੇਰੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਏ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਜੇ ਮੇਰੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਏ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੀ ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਏ।
ਦੋ : ਤੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸਗੋਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ।

ਇਕ : ਇਕੋ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੋ : ਉਹਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਇਆ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਾਲ਼ਾਂ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਤੇ ਚੱਪਲਾਂ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ? ਉਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣੇ ਨੇ?

ਇਕ : ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਨੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਏ, ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ ਪਰ ਇਹਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਟਕੇ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਏ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਟਕੇ ਦੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ?

ਦੋ : ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੋਣਾ ਏ? ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤ ਦੱਸੀ ਏ।

ਇਕ : ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਝੂਠ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਕੇ ਟਕੇ 'ਤੇ ਵਿਕਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਏ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਉਹ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ, ਜੇ ਹੋਣ ਵੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ

ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਮਤਲਬ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਆਵੋ।
 ਇਕ : ਸਾਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਲਿਖਤ ਤੂੰ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ
 ਲਈ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਵਾਈਏ। ਉਹ ਮੁਆਫੀ ਤੂੰ ਇਕ ਕਮੇਟੀ
 ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਕੇ ਮੰਗਾਂਗਾ।
 ਪੱਤਰਕਾਰ : ਜੇ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਨਾ ਮੰਗਾਂ ?
 ਦੋ : ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਏ।
 ਪੱਤਰਕਾਰ : ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿਓ, ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ।
 ਇਕ : ਇਹ ਤੇਰਾ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਏ ?
 ਪੱਤਰਕਾਰ : ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਏ। ਨਾ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਵਾਂਗਾ
 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਾਂਗਾ।
 ਦੋ : ਇਕ ਵਾਰੀ ਸੋਚ ਲੈ।
 ਪੱਤਰਕਾਰ : ਸੋਚ ਲਿਆ ਹੈ।
 ਇਕ : ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇਰੇ ਲਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
 ਪੱਤਰਕਾਰ : ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ।
 ਦੋ : ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਨੇ।
 ਪੱਤਰਕਾਰ : ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਏ।
 ਇਕ : ਇਹ ਤੇਰਾ ਭੁਲੇਖਾ ਏ।
 ਦੋ : ਹਾਂ ਇਹ ਤੇਰਾ ਭੁਲੇਖਾ ਏ।

(ਦੋਨੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ
 ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਡਰਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਪਰ ਪੱਤਰਕਾਰ
 ਅਡੌਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਮੁੱਦਰਾ ਵਿਚ ਫੇਡ ਆਉਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।)

ਸੀਨ ਦੂਜਾ

(ਔਪ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ
 ਹਨ।)

- 1 : ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ ਏ।
- 2 : ਉਹ ਪੰਗੋਬਾਜ਼ ਪੰਗੋ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।
- 3 : ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।
- 2 : ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਝੂਠ ਏ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ
 ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੋਹ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਨੇ।
- 1 : ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਇਹ ਤੱਥ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਏ, ਭਲਾ ਇਸ
 ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ?

- 2 : ਹਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ? ਆਖਰ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੋਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ, ਕਿਵੇਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ ?
- 3 : ਪਰ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਏ ਕਿ ਉਹ ਚੁਣੇ ਹੀ ਤਾਂ ਗਏ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਗਰੋਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ।
- 2 : ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ੱਕ ਏ ।
- 1 : ਹੁਣ ਪੀਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਚੱਕੀ ।
- 3 : ਤੂੰ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਏ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਏ ।
- 1 : ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਏ, ਉਹ ਸੱਚ ਕਿਹਾ ਏ ਪਰ ਹਰ ਥਾਂ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ।
- 2 : ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਝੂਠ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਏ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ ।
- 3 : ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ?
- 1 : ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਫਸਾ ਲਵੋ ।
- 3 : ਪਰ ਸਾਡਾ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਏ ।
- 2 : ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਏ ।
- 1 : ਅਸੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਇਕ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਪਾ ਦੇਨੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਫੋਰਨ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ।
- 3 : ਕੀ ਇਹ ਕਾਫੀ ਏ ?
- 1 : ਕਾਫੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ।
- 2 : ਆਹੋ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ।
- 3 : ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਏ ।
- 1 : ਅਸੀਂ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਬੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਾਂਗੇ ।
- 3 : ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ?
- 1 : ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ।
- 2 : ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਏ ।

3 : ਹਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਏ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।

1, 2 : ਕੀ ਮਤਲਬ ? (ਦੋਨੋਂ ਉਹਨੂੰ ਘੂਰਦੇ ਹਨ)

3 : ਮਤਲਬ ਉਹੀ, ਜੋ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਏ।

(ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੂਰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ
ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਫੋਡ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।)

ਸੀਨ ਤੀਸਰਾ

(ਡਾਊਨ ਸਟੇਜ ਹੁਣ ਇਕ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।
ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਕ ਕੈਦੀ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰ ਰਿਹਾ
ਹੈ।)

ਮੁੰਡਾ : ਜਨਾਬ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਇਸ ਲਈ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ
ਗਿਆ ਏ, ਅਸੀਂ ਚੋਰ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਲਈ ਆਏ ਹੋ ?

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰ ਆਖਿਆ
ਏ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ
ਬੈਠਦੇ ਨੇ, ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ।

ਮੁੰਡਾ : ਵਿਧਾਨ ਮਤਲਬ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ?

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ।

ਮੁੰਡਾ : ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਚੋਰ ਨਾਂ ਵੀ ਹੋਈਏ, ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ
ਚੋਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਏ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਤੂੰ ਇਥੇ ਜੇਲ੍ਹ ਆਇਆਂ ਹੋਇਆ ਏ ਕੀ ਤੂੰ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ?

ਮੁੰਡਾ : ਜਿਸ ਚੋਰੀ ਬਦਲੇ ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਏ, ਉਹ ਮੈਂ ਨਹੀਂ
ਕੀਤੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ
ਮੈਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਮੰਨਣਾ ਕਿਉਂ ਪਿਆ ?

ਮੁੰਡਾ : ਜੇ ਨਾ ਮੰਨਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਠਾ ਲਟਕਾ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਸੋ ਤੂੰ ਇਥੇ ਉਸ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਏਂ ਜੋ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਤੇ ਬਾਕੀ ਮੁੰਡੇ ?

ਮੁੰਡਾ : ਸਭ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਏ। (ਹਉਕਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ)

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਜੀਅ
ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ?

ਮੁੰਡਾ : ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਬੱਚੇ ਹਾਂ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਮੈਂ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਂਗਾ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਾਂਗਾ।

ਮੁੰਡਾ : ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਮੈਂ ਲਿਖਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ।

ਮੁੰਡਾ : ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਚੋਰ ਨੇ।
ਫੇਰ ਚੋਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕੁਝ ਕਰਨਗੇ ?

(ਦਾਰੋਗਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।)

ਦਾਰੋਗਾ : ਕਿਸ਼ਨ, ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਫਰਸ਼ ਉਤੇ ਪੋਚਾ ਫੇਰ ਦੇ।

ਕਿਸ਼ਨ : ਸਫਾਈ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਏ, ਪੋਚਾ ਵੀ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਏ।

ਦਾਰੋਗਾ : ਹਾਂ, ਮੰਜਾ, ਮੇਜ਼, ਕੁਰਸੀ ਟੈਬਲ ਲੈਂਪ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਪਰ ਦਾਰੋਗਾ ਜੀ, ਇਹ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਏ।

ਦਾਰੋਗਾ : ਵਡੇ ਅਫਸਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖਣ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਨੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ?

ਦਾਰੋਗਾ : ਕਲ ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਲ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਏਨਾਂ ਦਲੇਰ ਬੰਦਾ ਏ ?

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਹੁਣ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਏ ?

ਦਾਰੋਗਾ : ਹਾਂ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਏ ਕਿ ਤੂੰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰ ਆਖਿਆ ਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਏ; ਤੇਰੀ ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਏ। ਤੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਏ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?

ਦਾਰੋਗਾ : ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਝੂਠ ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਏ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸੱਚੇ ਬੰਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ?

ਦਾਰੋਗਾ : ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਭਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਇਕ ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਸਚਾਈ ਏ। ਹਾਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਇਕ ਖੱਤ ਏ।

ਪੱਤਰਕਾਰ : ਖੱਤ ?

- ਦਾਰੋਗਾ : ਹਾਂ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਦੀ ਏਂ। ਤੂੰ ਖ਼ਤ ਲਿਖ ਵੀ ਸਕਦਾ ਏਂ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਖ਼ਤ ਆ ਵੀ ਸਕਦੇ ਨੇ।
- ਪੱਤਰਕਾਰ : ਕੀਹਦਾ ਖ਼ਤ ਏ ? (ਆਪਣੀ ਐਨਕ ਬੋਝੇ ਵਿਚੋਂ ਟਟੋਲਦਾ ਏ) ਮੇਰੀ ਐਨਕ ਬਾਹਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਥੈਲੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਈ ਲਗਦੀ ਏ। ਜ਼ਰਾ ਪੜ੍ਹ ਦੇਵੋ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਦਾਰੋਗਾ : ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਰਵਿੰਦ ਗੋਖਲੇ ਦਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣਾ ਏ।
- ਪੱਤਰਕਾਰ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਏ?
- ਦਾਰੋਗਾ : ਲਿਖਿਆ ਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ, ਮੁਬਾਰਕ, ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ।
- ਪੱਤਰਕਾਰ : (ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਕੇ ਖ਼ਤ ਫੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਚੁੰਮਦਾ ਹੈ।) ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਏ ਕਿ ਲੋਕ ਸ਼ਬਦ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਹਾਲੇ ਜੀਉਂਦੇ ਨੇ, ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।
- (ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦਰਾ ਵਿਚ ਖਲੋਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਡ ਆਊਟ ਨਾਲ ਨਾਟਕ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।)